

Brisens förskolas plan mot diskriminering och kränkande behandling

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen Förskola

Ansvariga för planen Förskolechefen och all personal på förskolan

Vår vision Vår vision är att alla barn, föräldrar och personal oavsett etnicitet, kön, könsidentitet eller könsuttryck, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder ska känna sig välkomna och trygga på vår förskola. Alla barn, föräldrar och medarbetare ska känna sig respekterade utifrån diskrimineringsgrunderna.

Planen gäller från 2017-10-01

Planen gäller till 2018-09-30

Barnens delaktighet

Samtal med barnen kring hur man är mot varandra.

Barnintervjuer.

Husmodellen.

Samlingar angående värdegrundsfrågor.

Kompissolen

Stopphanden

Vårdnadshavarnas delaktighet

Via föräldraråd, föräldramöten, utvecklingssamtal och den dagliga kontakten, att läsa och ta del av planen

Personalens delaktighet

I den dagliga verksamheten.

Personalmöten.

Föräldraråd.

Reflektionsgrupper.

Avdelningsplaneringar.

Förankring av planen

Föräldramöten.

Gemensam mall för utvecklingssamtal.

Hemsida.

EdWise.

Bloggen.

Samlingar med barnen.

I det dagliga arbetet kring värdegrundsfrågor.

Personalmöten, delaktighet i upprättandet av planen.

Diskussioner kring värdegrundsfrågor och diskrimineringsgrunderna.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Fjolårets plan utvärderas i likabehandlingsgruppen. Utvärderingen har fokuserat på hur vi har använt planen i praktiken.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Personalen i likabehandlingsgruppen tar med sig arbetslagens synpunkter till utvärderingen som genomförs av representanterna i gruppen.

Resultat av utvärderingen av fjolårets (2016/2017) plan

Likabehandlingsplanen behöver utvecklas ytterligare så att den följer de lagar och riktlinjer som finns. Likabehandlingsplanen behöver bli ett än mer levande verktyg i verksamheten och utvecklas för att uppfylla lagens krav. Diskrimineringsgrunderna behöver tydliggöras i planen och kartläggningen behöver bli mer grundlig och än mer tydlig. Detta arbete har påbörjats under vårterminen och kommer att bli mer tydligt inför nästa läsårs plan.

Årets plan ska utvärderas senast

2018-05-31

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Genom samtal och reflektioner, samt dokumentation i form av ifyllda handlingsplaner.

Ansvarig för att årets plan utvärderas Förskolechef och all personal på förskolan via representation i likabehandlingsgruppen.

Utvärdering av årets plan:

Främjande insatser

Främja lika rättigheter och möjligheter.

Områden som berörs av insatsen Kränkande behandling, Kön, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning och Ålder.

Mål och uppföljning

Barnen ska ha kännedom kring hur man är mot varandra och respektera varandras åsikter utifrån diskrimineringsgrunderna.

Barnen ska få redskap och ges förutsättningar i hur man markerar/accepterar sina/andras gränser utifrån diskrimineringsgrunderna.

Öka personalens kunskap om diskrimineringsgrunderna.

Insats

Förskolan har ett interkulturellt förhållningssätt.

Dramatisera värdegrundsfrågor- med efterföljande reflektioner, och träning i att uttrycka sina åsikter.

Personalen ger alternativ till hur barn/vuxna kommunicerar och uttrycker sig på ett

föredömligt sätt.

Personalen ger talutrymme utifrån genus vid t.ex. samlingar, matsituation och fri lek.

Hjälpa barnen att våga säga nej och att respektera varandras gränser t.ex. respektera ett nej, stopp, sluta.

Personalen köper in nytt material till förskolan som utgår ifrån diskrimineringsgrunderna

Pågående process med avstämning i maj 2018.

Ansvarig Arbetslagen

Datum när det ska vara klart 2018-05-31

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Husmodellen.

Personalmöten.

Föräldramöten.

Trygghetsvandring ute med personal.

Intervjuer.

Dokumentation utifrån diskriminering, kränkning samt trakasserier.

Områden som berörs i kartläggningen Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning och Ålder. Hur barnen trivs på förskolan, om de känner sig utsatta för kränkningar, var, när och hur.

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

- Husmodellen. (Vid utvecklingssamtal.)

- Föräldrar som uppmärksammar att barnet blivit utsatt och berättar för förskolans personal.

- Föräldramöte/Föräldraråd.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

- I det dagliga arbetet.

- Via personalmöten.

- Genomför kartläggningen.

Resultat och analys

(Utifrån plan 2017/2018)

Kartläggningen på Brisens förskola är utförd under två veckor i september månad 2017 och visar på följande:

Personalen har gjort en kartläggning under två veckor i september månad 2017 enligt husmodellen, intervjuer samt observationer med barnen. Kartläggningen är gjord både inom- och utomhus. Genom att göra kartläggningen uppfattar personalen vad de behöver arbeta mer med på de olika avdelningarna. Kartläggningen synliggör för personalen vad som pågår i de olika barngrupperna. Ex. vilka strategier barnen använder sig av för att skapa makt och att kunna bestämma över andra. Några barn skapar egna spelregler som bara gäller dem och inte de andra. Det är viktigt att personalen uppmärksammar detta och att de aktivt arbetar med detta hela tiden.

Hallen:

Barnen på de olika avdelningarna uppfattar hallen och det som händer där väldigt olika.
Kommentarerna från barnen:

- Det är trångt i lilla hallen och där finns ingenstans att sitta och vänta.
- Det är stökigt och bökiigt.
- Det fungerar bäst i hallen när det är lite barn.
- Det är kläder på golvet och det är barn som kastar kläder.
- Det är jobbigt när andra barn slår.
- Lite varmt och jobbigt.
- Det är roligt att gå ut och träffa andra kompisar från andra avdelningar.
- Det är tråkigt och jobbigt med kläderna och att gå ut.
- Glad för att jag ska gå ut och leka.
- Det är fint i hallen.
- Jag vill ha bilarna i hallen.

Toaletten/Skötrum:

- Jag orkar inte stå i kö, det är tråkigt och jobbigt.
- Jag blir besviken när jag måste stå i kö.
- Jag vill tvätta mig först.
- Jag måste vänta så länge.
- Det luktar illa från blöjor och toalett.
- Det är bra.
- Det är fult och jag gillar inte att vara där.
- Tråkigt, inga leksaker och inga teckningar.
- Ingen stör mig.
- Ibland stör någon mig.
- Man bråkar om det stora tvättstället och det är smutsigt vid kranen.
- Får inte vara i fred.

- Det går bra att andra står utanför dörren.
- Tvätta sig är kul.
- Jag når inte upp, så jag står på pallan.
- Man går på pottan och måste tvätta sig.
- Jag tvättar mig inte där för det är för varmt.
- Papperet är för högt upp så jag behöver hjälp.
- Några rycker i dörren.
- Jättebra med toalettringen så att jag inte fastnar.
- Locket faller för fort igen så jag hinner inte ta emot det.
- Hyllan kan ramla ner på mig

Matsituationen:

- Här äter vi, det är kul med lego.
- Ibland är det stöjigt i köket och då går alla bara runt.
- Bra rum, vi bygger lego också i rummet.
- Vi är osams om diamanterna och de som har dem säger nej.
- Jag blir besviken när det är tomtegröt och ledsen när det är fil och glad när det är makaroner.
- Glad när de inte bråkar jag vill ha lugnt och skönt, jag kan inte slappna av annars.
- Ledsen när de bråkar.
- Skönt när det är tyst och lugn och ro.
- Tråkigt med schemat.
- Tråkigt, vill inte sitta där.
- Jag vill att pappa ska hämta mig. ☹
- Mamma och pappa lämnar mig. ☹

Lekrum/Byggrum:

- Gillar att leka här, det är bra.
- Vi bråkar ibland om den gröna racerbilen.
- Här kan man leka med mycket olika saker.

- Ibland säger man dumma saker till mig.
- Det är mycket grejer och roligt.
- Ledsen när det inte är tyst, jag tycker det är jobbigt när de andra låter.
- Roligt ibland och tråkigt ibland.
- Jobbigt med vilan och att ligga still och lyssna.
- Ibland är det inte så roligt när några barn ska bestämma allt och över alla saker och att jag inte får ta något.
- Man kan bygga med duplo och bygga koja och spana på kartan.
- De mjuka klossarna är inte roliga.
- Kuddarna är roliga och dockorna.
- Sova, vill inte sova.
- Tråkigt och vill att mamma ska hämta.
- Kul att leka men ibland bråkar vi om pengarna och ”klackeskorna”.

Ateljén:

- Fina pennor att rita med och mycket pyssel.
- Vi bråkar om teckningar och vem som ska städa dem.
- Roligt, jag vill stanna för alltid och alla får vara med.
- Det är roligt där för att man inte bara leker där.
- Jag blir ledsen när jag måste gå hem.
- Jättebra och roligt!
- Jag gillar nästan allt i rummet men inte att kolla ut från fönstret för jag gillar inte bakgrunden, jag gillar berg.

Ute:

Personalen på någon avdelning upplever det som ganska lugnt hittills och att det blivit ett lugn i barngruppen som inte funnits tidigare. På någon annan avdelning upplever man att det inte är så och då är det ännu mer viktigt att vi kan hjälpa varandra över avdelningsgränserna. Personalen är uppmärksamma kring de områden på gården som de ser som riskområden för kränkningar och diskriminering. Genom att personalen gjort en rundvandring och kartlagt områden på gården där diskriminering och kränkningar kan ske uppmärksammas ställen på gården som är riskområden. Buskarna på gården behöver klippas ner så att överblicken blir bättre. Genom att personalen avlöser varandra vid planeringar och att man då vistas ute på olika ställen på gården utnyttjar man hela gården och barnen lär sig att vara överallt och de

blir trygga överallt. Personalen behöver vara extra uppmärksamma kring de riskområden som finns idag ex. inne i förråden, bakom förråden, i djungeln mm. Personalen rör sig också över hela gården och ser allas barn.

Förebyggande åtgärder

Områden som berörs av åtgärden Kränkande behandling, Kön, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning och Ålder.

Mål och uppföljning

Pojkar och flickor ska ha kännedom kring hur man är mot varandra och ska respektera varandras åsikter utifrån diskrimineringsgrunderna.

Pojkar och flickor ska få redskap i hur man markerar/accepterar sina/andras gränser utifrån diskrimineringsgrunderna.

Pojkar och flickor ska ges verktyg i hur man respekterar varandras olikheter.

Pojkar och flickor ska ha kännedom kring hur man pratar med varandra på ett respektfullt sätt.

Pojkar och flickor ska ges likvärdiga förutsättningar i verksamheten.

Åtgärd

- Personalen går aktivt in i konflikter som uppstår och ger pojkar och flickor verktyg för att lösa dem.

- Personalen ger stöd både till den som utsätter någon för kränkande behandling och diskriminering och den som blir utsatt.

- Personalen samtalar med pojkar och flickor utifrån diskrimineringsgrunderna tex vid matsituationen och på samlingar.

- Personalen går aktivt in och finns tillgängliga för att hjälpa pojkar och flickor in i leken.

- Personalen styr aktiviteter så att alla barn oavsett kön, funktionsnedsättning, eller etnicitet får vara med.

-Personalen utmanar pojkar och flickor att välja aktivitet utifrån eget intresse och inte alltid det andra väljer.

- Personalen genomför kontinuerliga observationer avseende pojkars och flickors fria lek.

- Personalen läser litteratur för pojkar och flickor utifrån diskrimineringsgrunderna.

-Kompissolen och Stopphanden uppdateras och används aktivt som arbetsmetod.

-Använda dokumentationsblanketten.

-Visa Powerpoint på föräldramöte.

-Gemensamt innehåll på utvecklingssamtal, där vi inkluderar likabehandlingsplanen.

Motivera åtgärd

Förskolans personal har uppmärksammat att det finns barn som tar över hela utrymmet och som inte låter de andra barnen ta plats. De vill gärna bestämma och styra över leken och de hittar på egna spelregler som bara gäller dem och inte de andra. Det händer inte alltid men ibland i vissa leksituationer. Personalen behöver stötta och vara närvarande för att kunna hjälpa till i dessa situationer.

Rutiner för akuta situationer

Policy

Det råder nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling på vår förskola.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

- Observationer.
- Personal sprider ut sig i de olika rummen och vid utevistelse.
- Barnintervjuer.
- Samtal med föräldrar.
- Personal informerar varandra om de ser någon kränkning eller trakasseri.
- Personalen är lyhörd och observant.
- Dokumentationsblanketten vid kränkande behandling.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

- Vid funderingar kan föräldrar vända sig till all ordinarie personal och förskolechefen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

- Personalen pratar med berörda och dokumenterar det som kommer fram.
- Dokumentationsmall finns på respektive avdelning.
- Personalen informerar förskolechef.
- Personalen informerar vårdnadshavare.
- Observationer genomförs.
- Upprätta handlingsplan.
- OSIS-blankett fylls i av ansvarig personal.
- Stöd till den som är utsatt, och till den som utsätter.
- Vid behov kontakta elevhälsan.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

- Någon vuxen eller barn reagerar på en händelse.
- Personal samtalar och lyssnar in situationen - exempelvis varför gjorde du så/hur tänkte du?
- Personal dokumenterar eventuellt situationen som uppkommit.
- Kontakta överordnad chef.
- Fackligt ombud kontaktas.
- Chef har samtal med berörd person/personer.
- Chef kontaktar personalkonsult.
- Vid behov kontakta skyddsombud.
- Samtal i arbetsgruppen.

Rutiner för uppföljning

- Uppföljning och utvärdering sker vid behov på avdelningsplanering för att se hur vi behöver gå vidare.
- Arbetslaget är ansvarig för att uppföljning/utvärdering sker.
- Förskolechef ansvarar för dokumentation och uppföljning när det gäller vuxna som kränker.

Rutiner för dokumentation

- Den personal som får kännedom om händelsen dokumenterar direkt.
- Vid dokumentation används dokumentet "Dokumentation vid kränkande behandling".
- Förskolechefen ansvarar för att dokumentera när vuxna kränker.

Ansvarsförhållande

Förskolechef;

Har det övergripande ansvaret för arbetet med att främja likabehandling samt ge förutsättningar för diskussioner och kompetensutveckling inom området. Ansvarar för uppföljning, utvärdering och revidering av likabehandlingsplanen.

Personal;

Följer likabehandlingsplanen, rapporterar till förskolechef om kränkning/diskriminering förekommer. Detta gäller både kränkning/diskriminering mellan barn-barn, vuxen-barn, vuxen-vuxen. Kartlägger, utreder, åtgärdar, dokumenterar och utvärderar. Ska vara lyhörd till barnens och föräldrarnas signaler samt ge förutsättningar för barnen att våga öppna sig och berätta vad de varit med om eller sett.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

(Alla exempel är tagna ur diskrimineringsombudsmannens och skolverkets material och är inte tagna ur verkligheten.)

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att

de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storsyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma

och mamma, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]

